

RAPSTRACT

ANDREA PETITT

Så länge jag kan minnas har jag rimmat och ibland känns det lättare att uttrycka saker i rim än att inte göra det. Som doktorand och sedan forskare blev rimmet ett slags analysverktyg då det hjälper mig att destillera det essentiella i det jag vill säga. Det är ibland lättare att identifiera outtalade premisser, onödiga utsvävningar och kontradiktioner i detta format, samtidigt som det måste finnas något viktigt att säga och ett driv mot en slutsats. Genom att tänka i rim förstår jag själv bättre vad det är jag försöker förmedla. Rimmet fungerar också som ett test för mig – om jag inte kan rimma en artikel, en föreläsning, en idé eller teori, då behöver jag tänka vidare. Rimmen är inte baserade på något särskilt versmått, utan formar sig efter hur jag betonar fraserna. Även om jag sällan framför dem till musik så är de framvuxna ur ett ”beat” i mitt huvud och ska kunna klara lite attityd, lite som att rappa. Ett rimmande abstract med beat och attityd – ett ”rapstract” alltså.

Första gången jag framförde ett rapstract var på en konferens där en mängd doktorander i stafettform hade några få minuter på sig att presentera sina projekt. När det snart var min tur hade publiken somnat till och jag fick lust att väcka dem. Jag rev av ett rapstract. Det blev uppskattat och sedan dess har jag använt formatet på konferenser, i undervisning och lite här och där. Det här är första gången jag publicerar rapstract i skrift och det är spännande. Den här kombinationen av tre rapstract bygger på forskning som också är publicerad/accepterad i peer-reviewade tidskrifter (Petitt 2013; Petitt och Eriksson accepterad) och på min doktorsavhandling (Petitt 2016). Någon aspekt i den första delen har jag sparat till ett kapitelmanus under bearbetning. För mig har rapstract blivit ett sätt att få utlopp för min kreativitet genom forskningen och ett roligt sätt att nå ut med forskningsresultat på nya vis.

Genus i jordbruk på tre kontinenter

Att göra genus i jordbruk har implikationer
för alla möjliga relationer
Här är exempel från tre kontinenter
med kvinnor, cowboys och ko-komponenter

I den svenska idyllen med skogar likt John Bauer
utspelar sig ett spel om ”biopower”
I traditionernas fäste anar vi oron
kring Svensk Fjällras – eller helt kort ”Fjällkon”

Vi har använt koncept ifrån Foucault
helt enkelt för att försöka förstå
Hur avel – eller biopolitiska interventioner
påverkar framtida generationer

När bönder avlar frågar vi dom hur:
Hur väljer dom bäst ko och bäst tjur?
Vi lär oss att framtiden viktig är
Utan fossilbränsle blir produktionen prekär

Fjällkon som ras är då av största vikt
för att få hållbart jordbruk på sikt
Men alla är dock ej överens
om var man drar rasens gräns

Auktoriteten på ämnet som är störst
är avelsplanen som sätter mjölkning först
En tjurkalv till en ko som inte mjölkats har
är inte en godkänd fjällkofar

Men det finns ju dom som håller fjällkor för kött
Inte minst för att mjölkning gör en trött
Men dessa bönder tycker att rasens definition
inte bör landa i aktivitet eller interaktion

Viktigast för bönder är lynnet ändå
Och här kommer genus som ni nog väntat på

Mänskligt genus läses in med finess
i kornas beteende – ja dom får PMS!

Dessutom, fick jag veta över fika
beter sig tjurar väldigt olika:
snälla mot kvinnor som inte är ett hot
men testosteron – det vill dom slåss emot

Processen är dessutom iterativ
i dessa heterogena biosociala kollektiv
Ömsesidig subjektifiering av bönder och kor
är genuskodad – det är vad vi tror

Idéer om genus och hur djuren detta gör
avgör i längden vem som lever och dör
Så alternativt jordbruk bör förstås
genom genuskodat lynne i hagar och bås

Men det är inte bara i Sverige detta sker
Genus i jordbruk har betydelse för fler
Till exempel i Botswana där män med kor regera
och kvinnors deltagande anses inte existera

Men efter fältarbete i Kalahari
långt från turister på safari
Förstår jag att för alla är det viktigaste kor
och kvinnorna som äger dom är fler än man tror

EU-marknaden ändrade allt
och det gällde att hålla huvudet kallt
Runt brännmärken, staket och vaccin
Lära sig att följa en ny rutin

Det jag ville undersöka var
vilken betydelse maktrelationer har
för hur kvinnor kan få tag på en ko
och vad innebär det för kvinnor, måntro?

Genom intersektionalitet
förstår jag betydelsen av staket
Privata betesmarker är av största vikt
för att kunna dra nytta av korna på sikt

Men även för de som har det sämre ställt
för de som har korna på gemensamma fält
betyder kor trygghet, stolthet och mat
En framtid för barnen i ett tufft klimat

Genus, etnicitet, ras och klass,
avgör förutsättningar om man ska va' krass
Men kvinnor av alla etniciteter
bryter normer med sina aktiviteter

Med egna brännmärken och kontrakt i eget namn
ror kvinnorna i Kalahari ko-projekt i hamn
Jämställdhetsinfo på radion hjälper till
att formulera "Vi kan om vi vill"

Med kor i ryggen tas kvinnorna på allvar
Männen har respekt för att dom samlar kalvar
Ekonomi blir mer jämlik på egna ben
Den behöver inte styras av östrogen

Genusrelationer ändras så
Detta ser vi om vi kan förstå
att de som materialiserar abstraktioner
är kvinnor och kor på boskaps-auktioner

Till sist då, en cowboy långt bort i väst
i Kanada med sin hatt och sin häst
Vi känner alla till denna figur
Så tuff och macho som utmanar tjur

Jag var nyfiken på denna ikoniska "man"
Är denna mytbild verkligen sann?
Så jag nästlade mig in på en ranch en dag
för att jobba i ett cowboy-lag

Jag lärde mig valla kor till häst
och att vara cowboy alltid är bäst
Långa dagar, kasta lasso, mocka skit
Det här med forskning kan va' ett riktigt slit

Men så framträder en intressant bild
som från cowboymyten verkar va' skild
Visst, de macho dragen kunde identifieras
och "Brokeback Mountain" kunde inte diskuteras

Men däremellan fanns andra maskuliniteter
och genus-djurart intersektionaliteter
Ansvar, fitness, att vara mjuk på hand
ger alltid cowboy-poäng i detta land

Att utstå våld från djur och natur
ger en också "cred", om man har tur
Men att slå en häst är alltid fel
Då förlorar du poäng i detta spel

Däremot – slå kor är okej
Eller hundar, män – men aldrig en tjej
Det är alltså genus-djurart dynamiken
som i ranching-varda'n slår huvudet på spiken

Bakom representation, myt och fiktioner
är det kroppsliga ageranden som gör genusrelationer
Om jordbruksvarda'ns framtid spelar roll
bör genusforskare se till att ha koll

Med exempel här från tre kontinenter
där kvinnor, kor och cowboys är agenter
ser vi hur genus i jordbruk är centralt
för hur mat produceras globalt och lokalt

Utan genus missar vi premisser
och hamnar fel i teori-skisser
För framtidens jordbruk, mat och liv
behöver vi ett genusperspektiv

Referenser

Petitt, Andrea (2013) Cowboy masculinities in human-animal relations on a cattle ranch. *Elore* 20(1): 67–82.

Petitt, Andrea (2016) *Women's cattle ownership in Botswana: rebranding gender relations?* Doctoral thesis No. 2016:35. Faculty of Natural Resources and Agricultural Sciences. Department of Urban and Rural Development, Swedish University of Agricultural Sciences: Acta Universitatis Agriculturae Sueciae.

Petitt, Andrea, Eriksson, Camilla (accepterad) Breeding beyond bodies: making and "doing" cattle. *Society and Animals*.

Andrea Petitt

Filosofie doktor i landsbygdsutveckling vid Sveriges lantbruksuniversitet,
forskare vid Centrum för genusvetenskap, Uppsala universitet
E-post: andrea.petitt@gender.uu.se